

30 lat

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

W SŁUŻBIE ROLNIKOM
OD 1991 ROKU

30 lat

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Szanowni Państwo,

w dniu 1 stycznia 1991 roku rozpoczęła działalność Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ustawodawca powołał Kasę w odpowiedzi na potrzeby polskiego rolnictwa, zapewniając w ten sposób kompleksową obsługę rolników w zakresie ubezpieczeń społecznych. Po raz pierwszy w historii polscy rolnicy uzyskali własny system emerytalno-rentowy uwzględniający ich podmiotowość. Na przestrzeni trzydziestu lat funkcjonowania Kasy system ten ewaluował tak, by dostosować uregulowania prawne do zmieniających się realiów społecznych i ekonomicznych sektora rolnego w kraju.

Kasa niezmiennie towarzyszy rolnikom zarówno w okresie ich aktywności zawodowej, jak i w okresie emerytalnym. Wychodzimy naprzeciw różnym wyzwaniom, również tym najbardziej nieoczekiwanym, jak pandemia koronawirusa. Funkcjonowanie Kasy w warunkach reżimu sanitarnego wymagało od nas szybkiego wprowadzenia nowych rozwiązań organizacyjnych. Wszystkie ustawowe zadania, przede wszystkim wypłatę świadczeń, również tych dodatkowych – związanych z pandemią, realizowaliśmy terminowo.

Mówiąc o 30-leciu działalności Kasy nie sposób nie wspomnieć o działaniach prewencyjnych, liczonych w tysiącach szkoleniach, konkursach, pokazach, rozmowach z rolnikami. Dzięki zaangażowaniu zarówno pracowników Kasy, jak i samych rolników widzących potrzebę bezpieczeństwa pracy oraz zdrowia, liczba wypadków w tym okresie zmniejszyła się o prawie 80%, podobnie jak liczba wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Bardzo ważnym aspektem działalności Kasy jest rehabilitacja lecznicza, dzięki której rolnicy odzyskują sprawność i mogą dalej wykonywać pracę w gospodarstwie rolnym. Od początku swojej działalności w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS: w Iwoniczu-Zdroju, Horyńcu-Zdroju, Kołobrzegu, Jedlcu, Szklarskiej Porębie i Świnoujściu zdrowie odzyskało niemal 360 tys. rolników.

Za nami trzydzieści lat doświadczeń, a przed nami kolejne wyzwania. Oczekiwania naszych beneficjentów podążają w stronę cyfrowych rozwiązań – elektronicznej obsługi ubezpieczonych i świadczeniobiorców, możliwości załatwienia spraw w urzędzie bez konieczności wychodzenia z domu – poprzez portal eKRUS, za pomocą poczty elektronicznej, skrzynek podawczych e-PUAP, a także drogą telefoniczną.

Jubileusz 30-lecia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego to święto wszystkich związanych z naszą instytucją – jej prekursorów i założycieli, kierownictwa, obecnych i emerytowanych już pracowników, ale przede wszystkim rolników, dla których stale doskonalimy nasze usługi.

Oddaję w Państwa ręce broszurę przedstawiającą najistotniejsze informacje o 30-letniej działalności Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zapraszam do wspólnego świętowania Jubileuszu!

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

dr Aleksandra Hadzik

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

W okresie międzywojennym funkcjonowała instytucja dożywocia, mająca znaczenie dla indywidualnych gospodarstw rolnych. Przed śmiercią rolnik przekazywał swoim dzieciom tytuł własności do gospodarstwa lub jego części, pozostawiając sobie niewielki fragment jako dożywocie.

Po II wojnie światowej państwo ukształtowało politykę społeczną, w myśl której systemem ubezpieczeń społecznych obejmowani byli tylko rolnicy należący do spółdzielni produkcyjnych. Nie byli nim natomiast obejmowani rolnicy indywidualni.

- 1962 Pierwszym aktem prawnym, który dawał rolnikom indywidualnym prawo do renty, była ustawa z 28 czerwca 1962 r. o przejmowaniu niektórych nieruchomości rolnych w zagospodarowanie lub na własność państwa oraz o zaopatrzeniu emerytalnym właścicieli tych nieruchomości i ich rodzin. Ustawa ta miała charakter zaopatrzeniowy. Przewidywała przekazanie gospodarstwa państwu w zagospodarowanie lub na własność w zamian za rentę.
- 1968 Ustawa z 24 stycznia 1968 r. o rentach i innych świadczeniach dla rolników przekazujących nieruchomości rolne na własność państwa, która m.in. podniosła wysokość renty przysługującej w przypadku wspólnego prowadzenia gospodarstwa przez małżonków (renta łączna).
- 1974 Ustawa z 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność państwa za rentę i spłaty pieniężne rozszerzyła funkcje socjalne, przyznając rolnikom prawo do zaopatrzenia emerytalnego w zamian za przekazane gospodarstwo o powierzchni co najmniej 2 ha.

30 lat

Historia rolniczego ubezpieczenia społecznego w Polsce

- 1977 W drugiej połowie lat siedemdziesiątych rolnicy indywidualni byli jedyną grupą społeczną, która nie była objęta systemem ubezpieczenia emerytalnego. Za początek rozwoju właściwego systemu ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych uważa się ustawę z 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin.
- 1982 Ustawa z 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin objęła ubezpieczeniem: rolników prowadzących gospodarstwa o powierzchni co najmniej 0,5 ha, osoby prowadzące działy specjalne (czyli produkcję hodowlaną, rolną lub ogrodniczą o charakterze specjalistycznym) oraz małżonków i domowników osób prowadzących gospodarstwa.
- 1989 Kolejne zmiany do ustawy wprowadzone ustawą z 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym. W myśl ustawy rolnik mógł m.in przy przejściu na emeryturę lub rentę nie tylko przekazać gospodarstwo państwu lub następcy, ale też sprzedać lub darować dowolnej osobie fizycznej lub prawnej.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Dnia 1 stycznia 1991 r. weszła w życie ustawa z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, która powołała do obsługi ubezpieczenia rolniczego odrębną instytucję – Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Początek funkcjonowania nowo powstałej instytucji to okres przygotowań do realizacji zadań wynikających z ustawy. Zorganizowano od podstaw pion ubezpieczeń oraz określono tryb i procedury postępowania w sprawach z zakresu obejmowania ubezpieczeniem społecznym, rozliczania składek i dochodzenia należności. Przed Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stanęły bardzo poważne cele: z jednej strony należało opracować ponad 100 artykułów ustawy i liczne przepisy wykonawcze, a z drugiej zorganizować struktury terenowe oraz przejąć obowiązki z ZUS i urzędów gmin.

Spośród generalnych, ustrojowych rozwiązań, które przyniosła nowa ustawa, należy wymienić:

- ➔ rozdzielenie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego od ubezpieczenia emerytalno-rentowego oraz oparcie ich na odmiennych zasadach finansowania (odrębne fundusze)
- ➔ utworzenie Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników
- ➔ wprowadzenie możliwości dobrowolnego ubezpieczenia na wniosek rolnika
- ➔ wprowadzenie osobowej składki ubezpieczeniowej odrębnej dla każdego rodzaju ubezpieczenia i określenie zasad ustalania jej wysokości

Powstanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

- dwuczęściową konstrukcją rolniczej emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy – część składkowa zależna od okresu opłacania składek i część uzupełniająca finansowana przede wszystkim ze środków budżetu państwa
- promowanie rozwoju dobrowolnych ubezpieczeń dla rolników, prowadzonych przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych
- wprowadzenie warunku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, uprawniającego do pobierania pełnej emerytury lub renty
- nałożenie na instytucję ubezpieczeniową obowiązku prowadzenia działalności prewencyjnej, mającej na celu ograniczenie liczby wypadków przy pracy rolniczej
- powołanie Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, stanowiącej samorządne przedstawicielstwo rolników, które współdecyduje o kształcie systemu i sprawuje kontrolę nad jego funkcjonowaniem
- wprowadzenie obowiązku podejmowania działań na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, m.in. w korzystaniu z różnych form rehabilitacji

Wprowadzony przez ustawę system ubezpieczenia społecznego rolników został oparty na solidarnym wkładzie osób ubezpieczonych i budżetu państwa. System ten:

- udziela rolnikom gwarantowanej ustawowo pomocy w zaspakajaniu ich potrzeb wynikających z podeszłego wieku czy też czasowej bądź trwałej niezdolności do pracy
- kształtuje warunki bezpiecznej i higienicznej pracy w gospodarstwie rolnym
- stymuluje działania, które mają na celu przywracanie zdolności do pracy (rehabilitacja)
- sprzyja zmianom pokoleniowym i strukturalnym w rolnictwie

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Zmiany w systemie ubezpieczenia społecznego rolników po 1990 roku

Historyczny przegląd ustaw z zakresu zabezpieczenia społecznego rolników ukazuje ewolucję wykorzystywanych instrumentów, do których współcześnie należy ubezpieczenie społeczne realizujące jednocześnie cele polityki społecznej i rolnej.

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 1991 roku ustawy z 20 grudnia 1990 r. otworzyło nowy etap w stosunkowo krótkiej jeszcze historii rozwoju rozwiązań prawnych w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników w Polsce. Przy uchwalaniu tej regulacji ustawodawca kierował się założeniem, że wprowadzenie systemu ubezpieczenia społecznego rolników uwzględniającego polskie możliwości i standardy europejskie przyczyni się także do unowocześnienia polskiego rolnictwa.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Struktura organizacyjna i zadania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kieruje Prezes, który jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi.

Struktura organizacyjna KRUS:

- **Centrala** – jednostka organizacyjna służąca do koordynacji i merytorycznego nadzoru nad pracą pozostałych jednostek organizacyjnych KRUS.
- **Oddziały regionalne i placówki terenowe** – tworzą sieć jednostek KRUS realizujących zadania w zakresie obsługi ubezpieczonych i świadczeniobiorców, m.in. takie jak: ustalanie obowiązku ubezpieczenia społecznego rolników, wymiaru i poboru składek, ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy rolniczej, ustalania prawa do świadczeń pieniężnych oraz ich wypłaty.
- **Centra Rehabilitacji Rolników** – prowadzą turnusy rehabilitacyjne dla rolników uprawnionych do świadczeń KRUS.

Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników

- **Rada rolników opiniuje projekty:**
  - aktów prawnych regulujących ubezpieczenie, w szczególności aktów wykonawczych do ustawy oraz aktów prawnych mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie ubezpieczenia
  - programów działania i planów finansowych Kasy
- **Reprezentuje interesy ogółu ubezpieczonych i świadczeniobiorców**
- **Ustala wysokość miesięcznej składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie**

Podstawowe zadania KRUS

obsługa ubezpieczonych i świadczeniobiorców Kasy

przyznawanie i wypłata świadczeń emerytalno-rentowych oraz wypadkowych, chorobowych i macierzyńskich

prowadzenie odrębnego dwuinstancyjnego systemu orzecznictwa lekarskiego

prowadzenie działalności prewencyjnej, mającej na celu zapobieganie wypadkom przy pracy i rolniczym chorobom zawodowym

obsługa ubezpieczenia zdrowotnego rolników, ich domowników, emerytów i rencistów, a także członków ich rodzin oraz pomocników rolnika

prowadzenie nieodpłatnej, dobrowolnej rehabilitacji leczniczej w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS dla osób uprawnionych do świadczeń w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizuje zadania z zakresu kierowania na rehabilitację leczniczą z mocy art. 64 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lipca 2013 r. w sprawie warunków i trybu kierowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne.

W pierwszych latach działalności Kasy utworzono cztery zakłady rehabilitacji KRUS: w Iwoniczu-Zdroju, Jedlcu, Horyńcu-Zdroju oraz Szklarskiej Porębie. Obecnie funkcjonuje 6 zakładów, dwa dodatkowe – w Kołobrzegu i Świnoujściu.

Do tej pory z rehabilitacji skorzystało łącznie ponad **360 tys.** rolników.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Horyńcu-Zdroju

Horyniec-Zdrój to cicha miejscowość, położona na północno-wschodnim krańcu województwa podkarpackiego. Wskazaniami do rehabilitacji leczniczej realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii. W obiekcie znajduje się kryta pływalnia „Wodny Świat” z pełnowymiarowym basenem pływackim, basenem rehabilitacyjno-rekreacyjnym z hydroatrakcjami, zjeżdżalnią rurową, jaskinią solną i sauną fińską. Centrum posiada własny park.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Iwoniczu-Zdroju

Iwonicz to malownicza miejscowość, której bogactwem naturalnym są liczne ujęcia wód zdrojowych (chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowych, bromkowych, jodkowych, żelazistych i borowych), borowina oraz sól jodkowa. Wskazaniami do rehabilitacji leczniczej realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii.

Centra Rehabilitacji Rolników KRUS

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Jedlcu

Jedlec znajduje się w zacisznej lokalizacji położonej blisko Kalisza w województwie wielkopolskim. Obiekt zajmuje pow. 2,75 ha nizinnego terenu w otoczeniu czystych lasów, z dala od ośrodków przemysłowych. Wskazaniami do rehabilitacji realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „NIWA” w Kołobrzegu

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „NIWA” to obiekt położony w strefie nadmorskiej około 200m od plaży. Podstawowymi naturalnymi tworzywami leczniczymi Kołobrzegu są liczne źródła solankowe oraz obfite złoża borowiny. Wskazaniami do rehabilitacji realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii oraz choroby układu krążenia.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Granit” w Szklarskiej Porębie

Centrum położone jest w Kotlinie Jeleniogórskiej u stóp Karkonoszy. Warunki klimatyczne miasta porównywalne są do walorów miejscowości alpejskich położonych na wysokości 2000 m n.p.m. Wskazaniami do rehabilitacji realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Sasanka” w Świnoujściu

Świnoujście jest miastem najbardziej wysuniętym na zachód polskiego wybrzeża, ma największą liczbę dni słonecznych w roku. Obiekt znajduje się na wyspie Uznam, w pasie nadmorskim. Wskazaniami do rehabilitacji leczniczej realizowanej w Centrum są schorzenia układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizuje zadania w zakresie orzecznictwa lekarskiego z mocy art. 46 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie orzecznictwa lekarskiego w KRUS, zgodnie z którym nadzór bezpośredni i zwierzchni nad orzekaniem lekarzy rzeczoznawców Kasy i komisji lekarskich Kasy sprawuje Prezes KRUS.

30 lat

Orzecznictwo lekarskie

- ➔ Postępowanie orzecznicze w organach Kasy jest dwuinstancyjne. W pierwszej instancji orzeczenia wydają lekarze rzeczoznawcy, w drugiej – komisje lekarskie Kasy.
- ➔ Zgodnie ze swym ustawowym obowiązkiem Kasa podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, m.in. w korzystaniu z różnych form rehabilitacji.
- ➔ Prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy/komisji lekarskiej Kasy stanowi podstawę do wydania decyzji przyznającej świadczenie lub odmawiającej prawa do niego. Jest to uzależnione od stwierdzenia:
  - 1) czasowej niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 180 dni,
  - 2) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
  - 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji,
  - 4) stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu,
  - 5) celowości przekwalifikowania zawodowego z powodu trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
  - 6) wskazań do rehabilitacji leczniczej,
  - 7) innych okoliczności warunkujących przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Orzecznictwo lekarskie

Działania prewencyjne są planowane na podstawie systematycznych, corocznych analiz przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy rolniczej występujących na danym terenie. Podczas prowadzenia postępowania powypadkowego pracownicy KRUS badają zaistniałe zdarzenie. W trakcie oględzin miejsca wypadku, wspólnie z rolnikiem i jego najbliższymi, diagnozują/identyfikują przyczyny zdarzenia

oraz inne, niezwiązane bezpośrednio z wypadkiem, zagrożenia dla zdrowia osób pracujących i przebywających w gospodarstwie.

Rocznie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizuje średnio **12 tys.** działań prewencyjnych dla prawie **500 tys.** osób.

KRUS popularyzuje wśród rolników i ich rodzin ustanowione przez Prezesa „Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym” będące zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą, ustanowionymi w celu zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym.

KRUS prowadzi dobrowolne, nieodpłatne szkolenia, pogadanki, pokazy i instruktaże dla rolników oraz ich rodzin, m.in. dla uczniów szkół podstawowych i szkół rolniczych w zakresie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, a także postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej.

Prezes Kasy przyznaje „Znak Bezpieczeństwa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego” oraz wyróżnienie targowe „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym”.

KRUS od 20 lat wspiera rozwój ratownictwa przedmedycznego na obszarach wiejskich. Współpracuje z Zarządem Głównym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i doposaża jednostki OSP w zestawy ratownicze. Ponadto organizuje pokazy pierwszej pomocy przedmedycznej.

	1993	2020
liczba zgłoszonych wypadków	65 936	10 974
liczba śmiertelnych wypadków	286	35
liczba wypłaconych jednorazowych odszkodowań	42 075	7 872
wskaźnik wypadkowości	24,6	6,6

↓ 83%

↓ 88%

↓ 81%

↓ 73%

30 lat

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Konkursy KRUS promujące zasady ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym

Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci „Bezpiecznie na wsi”

Konkurs prowadzony od 2011 r. ma na celu promowanie pozytywnych zachowań związanych z pracą oraz zabawą dzieci na terenie gospodarstwa rolnego. Zadanie konkursowe polega na wykonaniu dowolną techniką pracy plastycznej, nawiązującej do hasła danej edycji konkursu.

W dotychczasowych edycjach konkursu udział wzięło ponad 382 tys. uczniów z niemal 27 tys. szkół podstawowych z terenów wiejskich.

Konkurs przebiega pod Patronatem Honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Filmowy Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży „Moja Wizja Zero”

Najmłodszy z konkursów Kasy odbywa się od 2019 r. i ma na celu promowanie wśród młodzieży, w szczególności uczniów szkół ponadpodstawowych oraz studentów uczelni wyższych o profilu rolniczym, bezpiecznych zachowań związanych z pracą na terenie gospodarstwa rolnego. Przedmiotem pracy konkursowej jest nagranie krótkiego filmu prewencyjnego na temat co najmniej jednego z filarów strategii Wizji Zero – bezpieczeństwo, zdrowie, dobrostan.

Do dotychczasowych edycji konkursu zakwalifikowało się łącznie 97 prac.

Ogólnopolski Konkurs dla Dzieci
na Rymowankę o Bezpieczeństwie
w Gospodarstwie Rolnym

**Ogólnopolski
Konkurs Testowy**
z Zakresu Bezpiecznej Pracy
w Gospodarstwie Rolnym

Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”

Organizowany od 2003 r. konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” jest jednym z najważniejszych działań prewencyjnych KRUS na rzecz zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych rolników. Jego celem jest upowszechnianie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Właściciele zgłaszanych gospodarstw mają okazję do zaprezentowania swoich warsztatów pracy i osiągnięć zawodowych, a także poddania gospodarstwa profesjonalnemu audytowi bezpieczeństwa pracy, który przeprowadzają komisje konkursowe.

W dotychczasowych edycjach konkursu udział wzięło ponad 20 tysięcy gospodarstw indywidualnych.

Wszystkie edycje konkursu uzyskały Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Konkurs „W rolnictwie można pracować bezpieczniej” na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników

Ten najstarszy ogólnopolski konkurs Kasy organizowany jest od 1994 r. Jego celem jest oddziaływanie na poprawę warunków bezpieczeństwa pracy rolników oraz ich rodzin poprzez upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach i zasadach bezpiecznej pracy w mass mediach. W konkursie mogą brać udział dziennikarze i inne osoby publikujące w środkach masowego przekazu. Prowadzony jest w dwóch kategoriach: publikacja oraz cykl publikacji, w podziale na: artykuły prasowe i publikacje internetowe; audycje radiowe i audycje telewizyjne.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Ubezpieczenia

Jednym z zadań Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest obsługa ubezpieczonych w sprawach dotyczących objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników, wymiaru i poboru składek na ubezpieczenie.

2020 rok

1 173 236
ubezpieczonych

Ubezpieczeni według statusu¹

Liczba ubezpieczonych ogółem **1 173 236**, w tym:

liczba rolników **700 971**

liczba współmałżonków **311 219**

liczba domowników **150 536**

liczba pomocników rolnika **1 496**

liczba opiekunów osób niepełnosprawnych **9 001**

liczba członków rodzin sprawujących opiekę nad dzieckiem **13²**

¹ na koniec 2020 r.

² Dane te dotyczą jedynie liczby ubezpieczonych osób, które zostały objęte ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w KRUS wyłącznie z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i z tego tytułu korzystają też z prawa do finansowania tych składek.

30 lat

Ustawa z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje dwie formy objęcia ubezpieczeniem, tj. w trybie obowiązkowym (z mocy ustawy) i dobrowolnym (na wniosek) oraz dwa rodzaje ubezpieczenia: ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

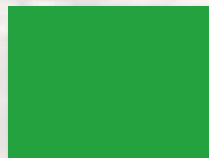
Tryb obowiązkowy odnosi się do:

rolnika – osoby zamieszkującej i prowadzącej na terytorium Polski osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą w swoim gospodarstwie rolnym, o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych (w tym również w ramach grupy producentów rolnych) lub dział specjalny produkcji rolnej, którego rozmiar i rodzaj określa załącznik do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;

małżonka rolnika, jeśli pracuje w tym samym gospodarstwie;

domownika – osoby, która ukończyła 16 lat i stale pracuje w gospodarstwie, ale nie jest związana stosunkiem pracy z rolnikiem;

pomocnika rolnika – osoby pełnoletniej, z którą rolnik zawarł umowę o pomocy przy zbiorach.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi obsługę świadczeniobiorców, która polega na przyznawaniu i wypłacie świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń. W ramach ubezpieczenia społecznego rolników wyróżnia się:

Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia emerytalno-rentowego:

- emerytura rolnicza
- renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy
- renta rolnicza szkoleniowa
- renta rodzinna
- dodatki do emerytur i rent
- zasiłek macierzyński
- zasiłek pogrzebowy

Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego:

- jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej
- zasiłek chorobowy

2020 rok

1 083 411

świadczeniobiorców

Świadczeniobiorcy według świadczeń (przeciętna miesięczna liczba)

Emerytury **853 740**

Renty z tytułu niezdolności do pracy **187 601**

Renty rodzinne **41 988**

GBRZ* **83**

* Świadczenia rolne w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi (GBRZ).

30 lat

Świadczenia

Inne świadczenia:

- świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji
- świadczenie wyjątkowe przyznawane przez Prezesa KRUS osobom, które wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków do uzyskania emerytury/renty ustawowej, jeżeli nie mają niezbędnych środków utrzymania i nie mogą ich uzyskać ze względu na wiek lub stan zdrowia
- świadczenie honorowe przyznawane przez Prezesa KRUS z tytułu osiągnięcia 100 lat życia (dodatek z tego tytułu przyznaje się z urzędu, po ukończeniu przez świadczeniobiorcę stosownego wieku)
- rodzicielskie świadczenie uzupełniające „MAMA 4 +”
- świadczenie wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych
- zasiłek opiekuńczy dla ubezpieczonego rolnika/domownika w związku z COVID-19
- zasiłek dla rolnika i domownika z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Łagodzenie skutków klęsk żywiołowych

W związku z wystąpieniem szkód w gospodarstwach rolników spowodowanych zaistnieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych na przestrzeni lat 1997 -2020 (m.in. powódź, deszcz nawalny, susza, huragan, gradobicie, wymarznienia, ujemne skutki przezimowania), Kasa udzielała pomocy poszkodowanym rolnikom w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w różnych formach.

Prezes Kasy na podstawie przepisów ustaw szczegółowych oraz ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mając na uwadze zakres ww. szkód w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, stosował pomoc w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne oraz regulowaniu zaległości z tego tytułu, w formie odraczania terminu płatności składek, rozkładania wpłat składek na dogodne raty.

Poszkodowani rolnicy mogli także ubiegać się o zmianę dotychczasowych warunków spłat należności z tytułu zadłużenia. W sytuacjach poniesienia znacznego poziomu strat, rolnikom były umarzane w całości lub w części składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Poziom odnotowanych strat w gospodarstwach rolnych w związku z wystąpieniem klęsk był potwierdzany protokołami specjalnie powołanych komisji działających przy urzędach gmin.

Z wymienionej pomocy skorzystało łącznie ponad 335 000 opłacających składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Dodatek dla stuletnich świadczeniobiorców

Wszystkim świadczeniobiorcom, którzy ukończyli 100 lat, Prezes KRUS przyznaje specjalny dodatek do pobieranego świadczenia. Seniorzy otrzymują go co miesiąc, niezależnie od innych świadczeń z KRUS.

KRUS w działalności społecznej na rzecz rolników

KRUS wspiera ratownictwo przedlekarskie w OSP

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego od ponad 20 lat podejmuje wspólne działania z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych. Celem tych działań jest poprawa bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych oraz ochrona mienia rolników przed skutkami pożarów i negatywnych zjawisk przyrody.

Podstawą współpracy jest porozumienie z 23 grudnia 1999 r. zawarte pomiędzy Prezesem KRUS a Prezesem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, dotyczące wdrażania systemu ratownictwa przedlekarskiego na terenach wiejskich.

Współpraca KRUS i PSP w zakresie bezpieczeństwa na wsi

17 lipca 2020 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego a Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej w zakresie propagowania bezpiecznych działań i ochrony przeciwpożarowej wśród mieszkańców wsi.

Program badań przesiewowych słuchu

W latach 2008–2017 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz z Funduszem Składkowym Ubezpieczenia Społecznego Rolników, we współpracy z Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu oraz Stowarzyszeniem Przyjaciół Osób Niesłyszących i Niedosłyszących „Człowiek-Człowiekowi”, realizowali program badań przesiewowych słuchu u dzieci ze szkół podstawowych w gminach wiejskich.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego od początku swojej działalności współpracuje z zagranicznymi instytucjami i organizacjami w Europie i na świecie.

30 lat

Współpraca międzynarodowa KRUS

1991

Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego (ISSA)

chroni, wspiera i rozwija zabezpieczenie społeczne na całym świecie; w ramach stowarzyszenia Kasa prowadzi Międzynarodową Sekcję ISSA ds. Prewencji w Rolnictwie

2000

of the insurance against accidents at work and occupational diseases

Europejskie Forum Ubezpieczeń Wypadkowych i Przeciwdziałania Chorobom Zawodowym

miejsce wymiany doświadczeń oraz informacji dotyczących skutecznej ochrony przed ryzykami zawodowymi w miejscu pracy, będących w posiadaniu organizacji i instytucji członkowskich

2005

Europejska Sieć Rolniczych Systemów Zabezpieczenia (ENASP)

reprezentuje interesy zabezpieczenia społecznego rolników wobec instytucji Unii Europejskiej opierając się na zasadzie solidarności społecznej i spójności terytorialnej

2016

Międzynarodowe Stowarzyszenie Zdrowia Wsi i Medycyny (IARM)

działa na rzecz poprawy zdrowia społeczności obszarów wiejskich oraz ochrony zdrowia osób pracujących w rolnictwie

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

KRUS laureatem wyróżnień

Kasa była jednym z pierwszych urzędów administracji rządowej oraz pierwszą w Polsce instytucją rolniczego ubezpieczenia społecznego, która uzyskała certyfikat wdrożenia międzynarodowego standardu w systemie zarządzania jakością. Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania obejmującego jakość, bezpieczeństwo informacji i bezpieczeństwo antykorupcyjne miało na celu podniesienie efektywności oraz skuteczności zarządzania, minimalizację ryzyk, uzyskanie satysfakcji stron zainteresowanych oraz dostosowanie działalności urzędu do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej.

Uzyskane certyfikaty Zintegrowanego Systemu Zarządzania dotyczące obsługi ubezpieczonych i świadczeniobiorców w zakresie zadań wynikających z ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz organizacji wsparcia rolników dowodzą przejrzystości działania instytucji ubezpieczenia społecznego rolników.

30 lat

- 2004** Certyfikat Systemu Jakości na zgodność spełnienia wymagań normy PN-EN ISO 9001:2001 dla Centrali KRUS oraz ówczesnego Oddziału Regionalnego w Koninie, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 2005** Certyfikat Systemu Jakości dla wszystkich jednostek organizacyjnych KRUS oraz certyfikat Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji na zgodność z normą PN-I-077990-2:2005 dla Centrali KRUS oraz ówczesnego Oddziału Regionalnego KRUS w Koninie.
- 2008** Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001 dla wszystkich jednostek organizacyjnych Kasy oraz certyfikat Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji na zgodność z normą PN ISO/IEC 27001:2007 dla Centrali KRUS oraz ówczesnego Oddziału Regionalnego KRUS w Koninie.
- 2009** Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania na zgodność z wymaganiami norm: PN-EN ISO 9001:2009, PN ISO/IEC 27001:2007 i 28 wymagań Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym dla wszystkich jednostek organizacyjnych Kasy, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 2011** Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania na zgodność z wymaganiami norm: PN-EN ISO 9001:2009, PN ISO/IEC 27001:2007 i 28 wymagań Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym oraz uzyskanie międzynarodowego certyfikatu IQ-Net dla wszystkich jednostek organizacyjnych KRUS, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 2012** Tytuł Laureata konkursu Polska Nagroda Jakości w kategorii: organizacje publiczne – urząd. Organizatorami konkursu byli: Krajowa Izba Gospodarcza, Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A., Fundacja „Teraz Polska”.
- 2014** Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania spełniającego wymagania normy PN-EN ISO 9001:2009 i 28 wymagań Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym oraz certyfikat Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji spełniający wymagania normy PN ISO/IEC 27001:2007, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 2017** Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania spełniającego wymagania normy norm: PN-EN ISO 9001:2015-10 i PN-ISO/IEC 27001:2014-12, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 2020** Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania, obejmujący System Zarządzania Jakością oraz System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji zgodnych z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2015-10 i PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06, przyznany przez Polski Rejestr Statków S.A.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

KRUS dla dzieci rolników – bezpieczny wypoczynek

Beneficjentami Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego są nie tylko rolnicy, lecz także członkowie ich rodzin, szczególnie dzieci.

30 lat

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w okresie wakacji organizuje w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS 21-dniowe turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników ubezpieczonych w Kasie. KRUS zapewnia dzieciom całodienne wyżywienie, całodobową opiekę medyczną oraz indywidualny program rehabilitacyjny. Opiekę nad dziećmi sprawuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Od 1993 r. z wakacyjnych turnusów rehabilitacyjnych skorzystało blisko 34 tys. małych pacjentów.

Inną formą aktywności dla dzieci są kolonie, obozy i półkolonie organizowane dzięki dofinansowaniu ze środków Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (FSUSR).

Aby dziecko mogło wziąć udział w koloniach dofinansowanych przez FSUSR, co najmniej jedno z rodziców (prawnych opiekunów) musi być ubezpieczone w pełnym zakresie w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

30 lat
KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Udział KRUS w dożynkach ogólnopolskich

Co roku we wrześniu Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uczestniczy w Dożynkach Prezydenckich z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wraz z małżonką.

30 lat

Jest to wydarzenie wieńczące trud i ciężką pracę polskich rolników podczas żniw. Święto swoim rodowodem sięga czasów średniowiecznych. Rolnicy składają Bogu dziękczynienie za plony i proszą o pomyślność przyszłorocznych prac oraz zbiorów.

Uroczystości rozpoczyna Msza Święta, po niej następuje najbarwniejsza część Dożynek – przemarsz korowodu dożynkowego oraz tzw. Ceremoniał Dożynkowy z podaniem chleba Prezydentowi RP oraz otańczeniem Pary Prezydenckiej. Od 2017 roku wydarzenie to odbywa się z udziałem tancerzy Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”.

Uroczystościom dożynkowym towarzyszy szereg atrakcji, np.: „Konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy o nagrodę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”, zabawy dla dzieci, Miasteczko Regionów, występy zespołów ludowych czy też liczne kiermasze.

Udział Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Dożynkach Prezydenckich to zawsze zaszczyt oraz okazja do popularyzacji jej działalności wśród rolników i uczestników wydarzenia.

Wrzesień to także miesiąc, w którym odbywają się Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie połączone z Krajową Wystawą Rolniczą. Rolnicy z całej Polski biorą udział w dorocznym Święcie Plonów, którego punktem kulminacyjnym jest dziękczynna Msza Święta. Jasnogórskie błonia zdobią dożynkowe wieńce oraz kosze z plonami. Przedstawiciele Kasy co roku uczestniczą w obu wydarzeniach.

W uroczystościach dożynkowych uczestniczą przedstawiciele najwyższych władz państwowych na czele z Prezydentem RP oraz Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

30 lat

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Opracowano w Biurze Komunikacji i Współpracy Międzynarodowej
przy wsparciu merytorycznym biur Centrali KRUS oraz oddziałów regionalnych KRUS

W projekcie wykorzystano materiały archiwalne pochodzące ze zbiorów KRUS

© Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego 2021

www.krus.gov.pl

— 30 lat —